

«ЗНАННЯ СВОЇХ ПРАВ У БАГАТЬОХ ВИПАДКАХ Є ПЕРЕДУМОВОЮ ТОГО, ЩО ЦІ ПРАВА НЕ ПОРУШУЮТЬСЯ», - ВЛАДИСЛАВ ВЛАСЮК

Пропонуємо інтерв'ю з Владиславом Власюком – генеральним директором Директорату з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України.

? **ВЛАДИСЛАВЕ ВІКТОРОВИЧУ,
РОЗКАЖІТЬ ПРО СЕБЕ.
ЯК ВИ СТАЛИ ЮРИСТОМ?
ЩО ВАС СПОНУКАЛО
ДО ВИВЧЕННЯ ПРАВНИЧИХ НАУК?**

Я закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка (юридичний факультет) 2012 року, того ж року став адвокатом, а у 2014-му закінчив додатково магістратуру Королівського університету Королеви Мері в Лондоні, тож я двічі магістр.

Юриспруденція – цікава та різноманітна сфера. В той же час, юрист – відповідальна професія, яка дає змогу постійно розвиватися, тому що законодавство постійно змінюється відповідно до реалій, а також дозволяє надавати допомогу людям. Юрист, як і медик – професії, що спеціалізуються на допомозі іншим. Я з родини медиків, у школі допомагав одноліткам, тепер у дорослому житті продовжую це робити професійно. Тому для мене юрист – це людина, яка максимально готує до життєвих реалій. Знаючи свої права, відчуваєш впевненіше в завтрашньому дні і вирішенні щоденних проблем.

Ще за часів навчання я брав участь в олімпіадах з правознавства та наукових конференціях. У студентські роки був очільником Дебат Клубу факультету. Заснував Всеукраїнський турнір з судових дебатів та був капітаном і тренером команди факультету з Jessup moot court competition.

? **ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ,
ЧОМУ ГРОМАДЯНАМ
ВАЖЛИВО ЗНАТИ
ПРО СВОЇ ПРАВА?**

Настав той етап розвитку громадянського суспільства, коли відносини будуються переважно на основі права. Так-от для того, щоб свідомо будувати відносини, вирішувати цивілізовано проблеми, слід володіти правовими інструментами. А правова обізнаність – це знання про правові інструменти, те, як вони працюють, як їх використовувати для вирішення тих чи інших проблем.

Потреби у правосудді суттєво впливають на життя людей в Україні. За останніми дослідженнями, 93% громадян, які мали проблеми із правосуддям протягом останніх двох років, не зверталися

до відповідних органів чи третіх осіб, щоб вирішити проблеми.

59% – успішно розв'язали правові проблеми, бо мали відповідні знання про те, де отримати консультацію чи пораду.

Таким чином, те, що особа знає свої права, або хоча б знає куди звернутися, щоб ці права їй пояснили – є передумовою успішного захисту своїх прав.

? **МОЖЛИВО, КРАЩЕ
ДОРУЧИТИ СВІЙ ЗАХИСТ
ПРОФЕСІЙНИМ ЮРИСТАМ?**

Держава створює сприятливі умови для успішної реалізації прав і свобод громадян. Якщо ми говоримо про вибір між знати свої права + мати можливість звернутися за правовою допомогою до юриста та не знати свої права + мати можливість звернутися за правовою допомогою до юриста, очевидно, виграним є перший варіант. Професійні юристи не будуть з вами кожен хвилину вашого життя, коли ви реалізуєте свої права у повсякденні. Знання своїх прав у багатьох випадках є передумовою того, що ці права не порушуються.



В. В. Власюк і головний редактор журналу «Бюлетень Міністерства юстиції України» Н. Оніщенко

Якщо звертаєшся до професіоналів, завжди можна очікувати на кращий результат. За попередніми дослідженнями, готовність звертатися до професіоналів вдвічі збільшилася за останній рік. Це стало можливим і завдяки роботі центрів правової допомоги.



ЯКІ Є ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ У НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ? ЯКЩО ВИНИКАЄ ЮРИДИЧНА КОЛІЗІЯ, ЯКИЙ МАЄ БУТИ АЛГОРИТМ ДІЇ?

Обов'язком держави є впровадження ефективної державної політики, спрямованої на підвищення рівня обізнаності громадян щодо їхніх прав. Держава повинна гарантувати і забезпечувати захист прав своїх громадян. Водночас механізми, які створює держава для цього, не можуть ефективно запрацювати без участі тих, на кого вони безпосередньо спрямовані. Якими б чудовими не були закони, які б надзвичайні можливості вони не створили, їх коефіцієнт корисності буде рівний нулю, якщо про ці закони не знають. Як показують дослідження, саме високий рівень обізнаності є запорукою успішного вирішення правових проблем.

Ми зараз знаходимося в дуже насиченому інформаційному середовищі і фактично конкуруємо за увагу споживачів інформації. Тому інформація має бути яскравою, зручною в сприйнятті. Міністерство юстиції активно використовує телебачення та інтернет для інформування громадян. Проект Мін'юсту «Я МАЮ ПРАВО!» реалізується на радіо, у газетах, випускається у брошурах, плакатах. Ми також комунікуємо з центрами активностей громадськості, які в свою чергу доносять інформацію безпосередньо до громадян. З цього року всі органи державної влади і місцевого самоврядування згідно з урядовим розпорядженням зобов'язані здійснювати правопросвітницьку діяльність в рамках «Я МАЮ ПРАВО!». Тому канали по цій лінії значно розширюються.

З точки зору формування політики правової обізнаності та доступу до правосуддя, у нас є ключовий пріоритет – вибудувати мережу провайдерів правової допомоги. Наразі до неї входять:

- державна система безоплатної правової допомоги (Кординаційний центр з надання правової допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безо-

платної вторинної правової допомоги, бюро правової допомоги);

- юридичні клініки при університетах;

- «загальні» громадські організації, зокрема, мережа хабів громадянського суспільства, а також «спеціалізовані» громадські правозахисні організації, зокрема, Мережа правового розвитку та Фондація правової допомоги.

Вони, зазвичай, не відмовляють і дійсно консультують безкоштовно. Лише центри безоплатної правової допомоги за минулий рік проконсультували 800 тисяч людей.

Щодо алгоритму дій у разі виникнення юридичної колізії радив би спочатку зателефонувати на гарячу лінію Мін'юсту (044 364 23 93) або в call-центри БПД (0 800 213 103). Там підкажуть, до кого і куди звернутися. Або записатися на прийом до спеціалістів Головного територіального управління юстиції чи підійти у найближче бюро правової допомоги. Інший варіант – звернутися до представників громадських організацій, які є нашими партнерами. В будь-якому з цих осередків нададуть вичерпну правову консультацію – первинну



правову допомогу. Тоді людина постає перед вибором – або нічого не робити для захисту своїх прав або боротися: просити юридичного представництва або ж діяти самостійно. Представництво – це вторинна правова допомога, яку так само надають усі названі вище організації.

? ЯК ЩОДО ЯКОСТІ НАДАННЯ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ ПРИВАТНИМИ І ДЕРЖАВНИМИ СПЕЦІАЛІСТАМИ?

Не завжди якість правових послуг, наданих приватними юридичними компаніями, вища за якість правової допомоги, наданої державними установами. Існує думка: якщо платиш спеціалісту – отримуєш кращий результат. Але це не завжди працює. Не можу сказати нічого поганого про приватних юристів, вони надають кваліфіковану допомогу, але і серед них є відсоток недобросовісних.

Завданням держави є розбудова системи якісної безоплатної правової допомоги та забезпечення доступу кожного до правосуддя. Консультування громадян щодо належних їм прав, підтримка у відстоюванні власних прав та надання захисту – інструменти, якими держава забезпечує кожного громадянина. Вибір до кого

звертатися – залишається за споживачем послуг.

Міністерство юстиції вважає за пріоритет дотримання високих стандартів якості безоплатної правової допомоги: розроблені і затверджені нові стандарти якості. Так само ми сподіваємось на затвердження єдиних стандартів для всіх провайдерів правової допомоги. Ми досить рішуче налаштовані, щоб цих стандартів якості реально дотримувалися. Оскільки, якщо порівнювати з неадекватною медициною, недосконалим правовим захистом можна нашкочити. В цілому вважаю, що нині достатньо якісно надається правова допомога, але є прагнення до того, щоб цю якість підтримувати і покращувати.

? ОКРІМ ТОГО, ЩО ВИ АКТИВНИЙ ПРАКТИК, ВИ ЩЕ Й ПРОГРЕСИВНИЙ НАУКОВЕЦЬ. ЯКИМ БАЧИТЕ СИМБІОЗ НАУКИ І ПРАКТИКИ В ПРАВОВІЙ ОБІЗНАНОСТІ?

На мій погляд, робити реформи заради реформ неправильно, має бути комплексний підхід, аналіз, політик, який є досить правильним і завжди має компонент правої обізнаності. Наприклад, компанія Мін'юсту щодо захисту прав жінок та дітей. Чому це приклад комплексного вирішення проблеми? Тому, що спочатку проблема була сформульована: чверть вихованих проваджень – це провадження зі стягнення аліментів, 600 тисяч дітей не отримували кошти. Потім почали піднімати публічну риторичку, розробили інструмент для вирішення проблеми – законопроекти, що успішно пройшли Верховну Раду. Успіх на цьому етапі залежав від публічної кампанії і адвокації законопроектів, а також завдяки співпраці з народними депутатами, громадськими організаціями, Урядом.

Але прийняття законопроектів – це тільки 10% вирішення проблеми.

Для того, щоб проект працював, Мін'юст спільно з партнерами активно проводить роз'яснювальну роботу серед населення: у нас є проблема і готовність її вирішувати. І це, я вважаю, правильний приклад комплексного процесу. А правова обізнаність була одним з важливих компонентів цього процесу. Закон не був би розроблений без підтримки науковців, їх досвіду і експертизи. Коли ми захищаємо чийсь права, ми тим самим одночасно обмежуємо права інших. Має бути баланс, а краще, ніж наука, баланс ніхто не шукає. Тому що наука аполітична і максимально істинна.

Проведення масштабних правопросвітницьких кампаній, мета яких – навчання громадян користуватися своїми правами та захищатися у разі їх порушення, об'єднує усі органи влади, місцеві громади, громадські організації. Саме таким є загальнонаціональний правопросвітницький проєкт Міністерства юстиції «Я МАЮ ПРАВО!». Важливо підвищувати довіру громадян до органів державної влади, щоб показати: звернення до правових засобів вирішення питань є набагато ефективнішим та доступнішим.

? ЩО Б ВИ ПОБАЖАЛИ НАШИМ ЧИТАЧАМ, КОЛЕКТИВУ, ГРОМАДЯНАМ УКРАЇНИ?

Закликаю довіряти тій роботі, яку проводить Міністерство юстиції з правової обізнаності, але разом з тим, бути відповідальними громадянами. Правова обізнаність – це те саме, що відповідальність. Навіть вдатися до правових способів вирішення ситуації – це вже хоч якась відповідальність, яку треба прийняти. Тому я бажав би усім правових перемог і відповідальності, знати свої права, реалізовувати їх, не боятися користуватися всіма інструментами, які створює держава для захисту прав і свобод громадян. ■